

kaj pravi zveličar o nedolžnih otrocih, da, kdor enega malih sprejme, njega sprejme.

Zadnjič naj mirno pogleda sad, kterega mu donaša žetev, akoravno je trud njegov le pičlo poplačan, večkrat tudi morda z nehvaležnostjo; naj se tega ne vstraši, saj je „nehvaležnost plača sveta“. Gotovo bo kje drugod prejel vrednejše plačilo. Vsa nada je le pri otrocih; ako so ti dobro odgojeni, bodo tudi gotovo njihovi potomci, in glej sad, kterega je zasadil pridni odgojnik v mlado serce! Prava odgoja je v resnici lepa cve-tica, ktera vedno vonja in neznano prijetni duh razširja v svo-jem okrogu.

J. Vaški.

Nekdaj in sedaj.

Iz dnevnika nekega starega učitelja.

Poslovenil **Jože Jerom.**

(Dalje.)

Poglavitna skerb našega mladega učitelja je bila sedaj, kje bi dobil primerno stanovanje; torej se še tisti dan napravi, vso vas obhodi, in prosi, da bi ga kdo vzel v hišo, toda nobeden ga noče. Zopet mora v gostivnico nazaj, in tam toži kerčmarici svojo potrebo in nadlogo; k sreči je bila ta žena dobroserčna in usmiljena.

V novi hiši zraven gostivnice je bila velika soba za ples in tudi več majhnih sobic, v kterih je bilo spravljeno žito, pre-divo i. t. d.; hitro mu izpraznijo naj lepšo sobo. Učitelj se po-strežljivi ženi ne more dosti zahvaliti, ker mu je pomagala iz take potrebe.

Drugo jutro zgodaj gre učitelj k sv. maši, da bi svoje težavno delo z Bogom pričel; oglasi se tudi k gospodu fajmoštru, ki ga prav prijazno sprejmejo, ga prav po očetovsko podučé, in mu marsikaj svetujejo, ter mu tudi povedo, da bo mogel še veliko prestati, preden bo z božjo pomočjo kaj mogel storiti v blagor zapuščene mladine. Rekó mu tudi, da naj gre k gospodu okrajnemu predstojniku, ker temu je šola zelo pri sercu, in je tudi obljubil, da bo skerb bel za učitelja.

Vesel takega dobrega uka in sveta, pa vendar pobitega serca se verne učitelj proti domu, kjer ga kerčmarica že čaka, in mu pripoveduje, da je bil župan pri nji, in se je prav togotil, ker je zvedil, da je učitelj prišel, in da tù brez

vse skerbi na soseskine stroške je in pije, ker šolmojster mora pri kmetih jesti kakor čednik, in da je naročil, da naj precej danes začne, in naj gre naj pred k Mihcu, ter naj se živi tako naprej po hišah.

„Dobro“, odgovori učitelj, „precej danes bom poskusil in šel jest k sosedu, sej sem navajen domače hrane“. „Jaz sem vam nekaj prihranila, ako bi ravno nič ne dobili pod zobe“, pravi kerčmarica, „ker danes pridete k pravemu stiskavcu, ki je bogat, pa vendar daje pičlo hrano“.

Opoldne gre učitelj kósit, pa ko pride blizo hiše, vidi, da je vse zaperto in tiho; žive duše ni viditi; učitelj kliče, terka na okna in vrata, pa vse zastonj; osramoten gre proti domu, in vidi, kako ga iz drugih hiš zasmehljivo zijajo, in mu privoščijo, da jo je Mihec pred učiteljem v gojzd potegnil.

Drugi dan gre učitelj k gospodu predstojniku, kamor je bilo tri debele ure hodá, in kmali bi bil zastonj šel, ker je bil gosp. predstojnik ravno bolan; neki drugi vradnik reče učitelju, da je prav, da se je oglasil, in da bo že on vse to predstojniku naznanil, in pravi: „Kar pa zadeva vašo službo, se trudite s tem županom, in se terdo deržite, ker tam je naj slabša šola v celi okolici, kar smo se pri zadnjem spraševanju popolnoma prepričali. Kakor hitro pa gosp. predstojnik ozdravijo, bodo sosesko sklicali in za vašo plačo poskerbeli“.

Učitelj se ponižno zahvali in priporoči, ter potuje okoli poldne proti županu; ker pa ravno mimo hiše gre, kjer je mogel danes južinati, se tedaj tu oglasi. Pa nejevoljen mu kmet herbet oberne in na pozdrav molči ter godernjá: „Berači!“ Bolj prijazna pa je bila žena, in obljubi kosilo še le kuhati.

Popoldne poišče učitelj županovo hišo, da bi se mu pokazal in ga pomoči prosil; na pragu ga sreča županova hčerka, ktera ga precej spozná in ga prijazno nagovori: „Pojdite v hišo, grem očeta poklicat, na dvorišu derva sekajo“; toda županu se nič ne mudi. Učitelj ima dovolj časa, da nekoliko pogleda po hiši, posebno se čudi veliki peči, ktera je bila tako velika, da bi lahko en par plesavcev na nji plesalo. Okoli peči je bila pa klop, na kateri so kmetje in drugi reveži župana čakali; tudi naš učitelj sede na to klop, in željno pričakuje očeta župana, kateri med tem ošabno v sobo stopi, in učitelja po strani pogleduje. Učitelj ga lepo pozdravi: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ „Na vekomaj!“ odgovori župan. Učitelj zopet spre-

govori: „Jaz sem novi učitelj, ki me je tu sem poslalo preč. škofijstvo, in“ . . . „Vas je poslalo, hm! more se mi v glavi mešati; do sedaj sem jaz volil šolmajstra, zastopite? če je šolmajstra, čednika ali kaj takega manjkalo, so precej kaki ubožčki za službo prosit hodili, in kateri je tirjal naj manjšo plačo, in pa da je meni dopadel, temu sem službo privošil; ako mi pa ni bil po volji, sem mu pa pokazal vrata, in tako je bilo prav po moji neumni pameti, ali ne?“ „Menim da ne“, pravi učitelj, „jaz mislim, da gosposka prav stori, da je za ta kraj posebej postavila učitelja, s katerim ne more ne župan, ne soseska gospodariti; gosp. fajmošter in gosp. predstojnik sta tudi takih misli“. „Se vé da“, odgovori jezno župan, „taki gospodje na papirji naj boljše zastopijo, in tudi vi v taki rog trobite.“ Učitelj: „Kako bi pa tudi jaz pri takih okoliščinah drugače govoriti mogel? ker zmiraj bolj na tanko spoznam in vidim, zakaj sta me ta dva gospoda spodbujala, moje dolžnosti na tanko splovnati in mi tudi pomoči obljubila, ker v Ž ni samo mladost, ampak še tudi odrasčeni so potrebni olike, ker tukaj ste še precej sirovi in neotesani“.

Župan ves bled od same jeze temno pogleduje učitelja, kateri je pa ves miren. Župan: „Če so vas pa drugi sem poslali, kaj pa tedaj hodite k meni?“ Učitelj: „Jaz sem vas prišel pozdravljat in prosit, da bi mi pomagali pri mojem težavnem delu, da bi mi preskerbeli reči, ktere se morajo precej pripraviti, če hočete, da bom vašo mladino podučeval, sej otroci niso čeda, da bi jih redil kakor kozle“. Župan: „Hiša je čednikova, in stavim, da je vam ne bo dal“. Učitelj: „Meni ni treba nič dati, in tudi take koče rabiti ne morem; po moji misli bi bilo tako le naj boljše: soseska naj najmé veliko sobo ali pa polovico ene hiše, in naj jo z vsem za šolo potrebnim preskerbi, dokler ne bo nova šola sozidana“. Župan: „Kaj, soseska! ne vem, če se temu mladenču v glavi meša, ali kali? dvajset let sem že župan, pa vendar se še nisem izučil; na mestu drugih ne bom segal v ogenj; če pa vender to tako hitro more biti pripravljeno, bom jutri večer vse soseskine može sklical, in potem naj storijo, kakor jim je drago“. S temi besedami jo potegne župan iz sobe. Pozdrav, ktereга oče župan učitelju niso privošili, ga pa namesti zala hčerka, ktera je učitelja zopet na pragu srečala. Lahko si vsakdo misli, da učitelju niso cvetele naj lepše cvetice, ko je mogel zopet drugi

dan hrane iskati, pa vendar ga je veselilo, ko vidi, da ga kmet že na pragu čaka, in da tudi njegova žena z zavihanimi rokavi za njim stoji. —

(Dalje prth.)

Narava in človek

v svoji pravi složnosti.

Spisal Živkov.

Izpeljano kukavico pitajo tudi tiči, kateri je niso valili? Tako je. Kakor hitro se mlada kukavica izpelje, zleti na kak visok veršič, in glasno zakuka. Mahomo priferfrajo vsi mali tiči, in jo pozdravljajo; penica, kalin, pastarica, in še celó kraljič, ki po svoji navadi le po nizkem gostem germovji smuka, premaga svojo naravno plahoto in zferči na višino, da daruje preljubo pevalico. Po redu jo vendar le kermi dvojica, ktera jo je odgojila, drugi ji prinašajo le bolj prilično kake posebenice. Zdi se po takem, da imajo mali tiči zaževkojedci mlado kukavico zeló radi, tako radi, kakor lastni narod, da o preteči nevarnosti vsi derhteči okoli gnjezdlišča plahutajo, posebno kalin. To še veljá, ne gre mi pa v glavo, kako dvoje penic, ki meni svoje jajčice valiti, stari kukavici z jajcem pusté do svojega gnjezdca.

Tudi ta zanjka se dá razpraviti. Ravno po tem, da tiči zaževkovci izpeljano kukavico redijo, in tudi tisti, kateri je niso zvalili, se po takem ž njo pobratijo, in so si naprej vedno nekaki rodovinci. Lahko se celó pripeti, da tista kukavica, ktero je lani dvoje penic zgodjalo, jima prinese letos svoje jajce.

To je še verjetno; čudovitno pa je, da kukavico tudi kermijo taki tiči, kateri je niso valili in zredili.

Je res čudovitno, pa vendar se najde tu več podobnega. Zdi se mi celó, da je zastran tega močna postava vesoljni naravi v oserčje zapisana.

Zredil sem konoplenico, ktera se mi je zdela že dovolj izraščena, da bi sama jedla. Celega poldne jo napotujem, pa vse zastonj. Sitnega kermenja se rešiti, jo denem k stari penici v kletko, nadjaje se, da se menda, če jo vidi jesti, to že od nje nauči. Pa ni bilo tako, temuč silno zijaje in premilo čivkaje krili s perotkami proti stareji, kateri se tako usmili, da jo ma-